

GODIŠNJA SKUPŠTINA UDRUŽENJA MLJEKARSKIH PODUZEĆA HRVATSKE

U subotu, dne 29. ožujka 1952. održana je u Zagrebu prva redovna godišnja skupština Udruženja mljekarskih poduzeća Hrvatske.

Skupštini su prisustvovali osim predstavnika poduzeća — članova Udruženja i predstavnici raznih ustanova (koje u svom djelovanju dolaze u vezu s mljekarstvom odnosno s mljekarima), kao Savjeta za promet robom, Savjeta za industriju, Glavne uprave za poljoprivredu, Sanitarne inspekcije, Instituta za medicinska istraživanja, Jug. akademije znanosti i umjetnosti, Glavne direkcije prehrambene industrije, Zavoda za unapređenje prehrambene industrije, Sanitarne inspekcije GNO-a, Poljoprivredno-šumarskog fakulteta te »Poljoopskrbe« (svi iz Zagreba), pa predstavnici Udruženja mljekarskih poduzeća LR Slovenije i direktor Mljekarske škole iz Kranja.

Izvještaj o radu Udruženja od njegova osnutka do konca godine podnio je predsjednik, drug Ferdebar.

Stvoje izlaganje razdijelio je uglavnom na tri dijela: najprije govori o organizacionim problemima i općem stanju našeg mljekarstva, zatim o razlozima, zašto je osnovano Udruženje i koji su mu zadaci, i na kraju se osvrnuo na rad samog Udruženja do konca god. 1951.

U prvom dijelu svog izlaganja drug Ferdebar govori o značenju mljekarstva u narodnoj privredi i o ulozi mlijeka u prehrani. Zatim govori o proizvodnji mlijeka u našoj poljoprivredi; o prometu mlijeka od Oslobođenja do konca god. 1951.; o potrošnji svježeg mlijeka; o kvaliteti mlijeka, i mliječnih proizvoda, i napokon, o preradi mlijeka u našoj zemlji.

Nadalje se drug Ferdebar osvrće na stanje naših mljekara: većina strojeva je dotrajalo, nema za njih doknadnih dijelova, naročito onih za separatore, a to uvelike otežava rad tih mljekara; u takvim prilikama teško je osnivati i nove mljekare.

Ozbiljan doprinos za podizanje našeg mljekarstva jest izgradnja novih mljekarskih objekata u Osijeku, Zagrebu, Županji i Bjelovaru, sa sabirnim centrima, koji se grade u okolici ovih centralnih objekata. Svi ovi objekti poslužiti će dobro ne samo potrošačima dotičnih gradova i okolice, da se opskrbe kvalitetnim proizvodima, nego će poslužiti i zato, da se izobrazе mljekarski kadrovi, a naše mljekarstvo podigne.

Uz pitanja, koja se tiču uzdizanja stručnih kadrova, napominje i česte organizacione promjene u dosadanjem radu mljekarskih poduzeća i direkcija odnosno uprava. Završivši prvi dio svog izlaganja drug Ferdebar prelazi na zadatke Udruženja, svodi ih na 7 točaka i kaže uglavnom ovo:

1. — Da se poveća proizvodnja mlijeka u NRH, prva je dužnost mljekarskih poduzeća voditi **pravilnu otkupnu politiku i održavati najtjesniji dodir s proizvođačima**, a naročito s onima socijalističkog sektora proizvodnje SRZ i DPD. Isto tako ova poduzeća dužna su surađivati s organima poljoprivrede i zdravlja, a i s drugima, koji mogu pomoći, da se poveća količina i poboljša kakvoća proizvodnje. Veća briga o higijeni ljudi, posuđa i prostorija, u kojima se posluje mlijekom, zatim plaćanje mlijeka proizvođačima po sadržini masti, nesumnjivo će pomoći, da se poboljša kvaliteta mlijeka.

2. — Naši potrošači trebaju **kvalitetne proizvode i po pristupačnim cijenama**. Zato je dužnost mljekarskih poduzeća, da obrate naročitu pažnju kvaliteti mliječnih proizvoda, a sastavljajući kalkulacije i određujući cijene treba voditi naročitu brigu o stvarnim troškovima, kako bi cijene bile što realnije i niže. Uporedo s ovim treba voditi brigu o asortimentu i težiti, da se što više proširi.

Na taj će se način najbolje popularizirati veća potrošnja mlijeka i mliječnih proizvoda, a time će se ostvariti i dovoljan promet.

3. — Razne mljekarske uređaje, strojeve i ostali materijal, koji sada mljekarama nedostaje, moguće je proizvesti u našim domaćim tvornicama. Davna je želja naših mljekara, da ove artikle nabavlja i ima na skladištu jedno poduzeće. Redovitom opskrbom uklonile bi se dosadanje poteškoće, a moglo bi se osnivati i manje mljekare na terenu.

4. — Hoćemo li u našim mljekarama proizvoditi kvalitetne proizvode za potrošnju u zemlji i za izvoz, treba nam **dobrih majstora sirara i maslara**. Zato je

potrebno, ne samo da stvaramo i školujemo mlade kadrove, nego da i stručno uzdižemo i postojeće kadrove u mljekarstvu održavajući dulje i kraće tečajeve, predavanja, a i školovanja u Mljekarskoj školi. Isto tako potrebno je pravilno nagradivati kvalificirano mljekarsko osoblje. Toj svrsi poslužio bi i instruktor u osobi jednog mljekarskog stručnjaka, koji bi na licu mjesta u mljekarama savjetovao i upućivao naše mlade drugove, kako treba raditi. Mljekare neka se što tješnije povežu s naukom i sa znanstvenim institutima, kako bi im način proizvodnje bio što suvremeniji. Da se ove težnje ostvare, hoće se čvrste volje i dubokog razumijevanja u prvom redu samih poduzeća, a i svih onih, koji su tu pozvani da surađuju i pomognu.

5.— **Stručna štampa** — kao i redovan časopis, brošure i knjige, važan su faktor, da se uzdignu stručni kadrovi i uopće naše mljekarstvo. Isto tako međusobna izmjena iskustava u ličnom dodiru ili preko stručnog lista u organizacionim i stručnim pitanjima poboljšala bi rad naših mljekara. Kako će se naprijed spomenuta pitanja riješiti, to zavisi u prvome redu o samim poduzećima odnosno mljekarama, pa o razumijevanju i zauzimanju njihovih ljudi.

6.— Niz problema takove je naravi, da ih ne može riješiti jedno poduzeće, jer su ti problemi zajednički. S obzirom na sve, što je naprijed izneseno, pa na to, da su u našim mljekarama vrlo velike razlike u tehničkom pogledu, stručnim kadrovima i t. d., treba da radimo zajednički i da se uzajamno pomažemo u naporima oko podizanja našeg mljekarstva.

7.— Mljekarstvo, zadire u rad i niz drugih područja kao poljoprivrede, zdravlja, industrije, trgovine, zadružnog sektora i dr. Zato treba sve njih zainteresirati, da svojom suradnjom, budu na pomoć našim mljekarama. S tom je svrhom osnovano i Udruženje mljekarskih poduzeća Hrvatske.

Nadalje drug Ferdebar osvrće se na rad samog Udruženja, sve od njegova osnutka, kad mu je pristupilo 16 članova. Danas ima Udruženje 23 člana, te su uglavnom sva mljekarska poduzeća i mljekare u NRH članovi Udruženja. Nadalje govori o ulozi Udruženja prilikom formiranja i usklađenja otkupnih cijena kod prijelaza s obveznog na slobodni otkup, pa o usklađenju odnosa državnih i zadružnih mljekara, plaćanju mlijeka po sadržini masti, pa o plaćanju jednog dijela osoblja u mljekarama po učinku rada.

Zatim se osvrće na rad Udruženja oko podizanja kvalitete, t. j. na izložbu mljekarskih proizvoda, koju je u listopadu prošle godine organiziralo Udruženje, nadalje na ocjenjivanje mliječnih proizvoda, koje obavlja komisija pri Udruženju.

Udruženje, zapravo njegov organ u centru pomaže svojim članovima u nabavi raznih mljekarskih potreština, strojeva i uređaja. Udruženje je nastojalo, da se osnuje specijalno poduzeće, odnosno skladište — servis — odakle bi se opskrbljivale mljekare. Ovi poslovi povjereni su državnom poduzeću »Poljoopskrba« u Zagrebu, nadovezuje drug Ferdebar.

Govoreći o drugim konkretnim poslovima, kojima se bavilo Udruženje — ono pomaže članovima pri prodaji robe, izdaje »Obavještenja o kretanju cijena mlijeka i mliječnih proizvoda«, razdjeljuje kasena sredstva po toku 5, evidentira promet mlijekom i mliječnim proizvodima u našoj republici, organizira tečaj za direktore mljekara — referent se nešto potanje osvrće na stručni časopis »Mljekarstvo«, što ga izdaje Udruženje. Naročito je istaknuo kakova je važnost tog jedinog mljekarskog stručnog lista u našoj zemlji za podizanje stručnog znanja mljekarskih kadrova, nadalje kako je potrebno, da veza i suradnja sa stručnjacima — iz prakse iz naših poduzeća odnosno mljekara — preko lista bude što jača.

Na kraju svog izlaganja drug Ferdebar govori o suradnji Udruženja s raznim ustanovama i organima narodnih vlasti u centru, zatim o poteškoćama, s kojima se borilo Udruženje u svom djelovanju, pa završuje ovako:

U radu Udruženja nije išlo sve glatko. U samom početku nisu se još iskristalizirali poslovi — djelokrug rada u odnosu na poduzeća — članove, a ni u odnosu na upravne organe u centru, pri kojima su prije djelovale uprave odnosno direkcije za mlijeko.

Sam rad Upravnog odbora bio je početnički i često se puta osjećala nesigurnost i nedovoljni zahvat u tako široke probleme mljekarstva, a naročito u prilikama, u kojima su se našla poduzeća, kad je dokinut obvezni otkup i administrativni način uprave u našoj privredi.

Ne bi se moglo reći, da kod članova Upravnog odbora, a i kod ostalih članova Udruženja nije bilo volje i razumijevanja za zajednička pitanja, rad i opstanak ovakove zajedničke organizacije. Ovome u prilog govori i to, što su u Udruženje dobrovoljno pristupili novi članovi.

Zato valja ovom prilikom proanalizirati dosadani rad Udruženja — Upravnog odbora i Poslovnice — i podvrci ga kritici, upozoriti na slabe i dobre strane, kako bi ta kritika budućem Upravnom odboru dobro poslužila za daljnji rad. Pored toga nešto veća pomoć Savjeta za promet robom, Savjeta za poljoprivredu, pa ostalih, kojima su ovi poslovi bliži, uvelike će unaprijediti naše mljekarstvo, da bude onakvo, kakvo je i potrebno našoj socijalističkoj domovini.

Poslije predsjednikova izvještaja saslušan je izvještaj o financijskom poslovanju Udruženja za isto razdoblje, što ga je podnio Ing. Markeš.

Nakon ova dva izvještaja razvila se široka diskusija, u kojoj je sudjelovala većina prisutnih govoreći o različitim poslovima našeg mljekarstva, o radu Udruženja — Poslovnice, pa o budućim zadacima. Tom se prilikom ing. Markeš osvrnuo na malu potrošnju mlijeka u gradovima, zatim se osvrnuo i na dosadašnje ocjenjivanje mliječnih proizvoda: Takva ocjenjivanja u velikim vremenskim razmacima ne mogu dati pravilan rezultat ni postići željenu svrhu, stoga on drži, da treba vrijeme između pojedinog ocjenjivanja skratiti.

Drug Kušen, predsjednik Mještne polj. zadruge iz Jerovca, govori o poslovanju njihove mljekare i o rezultatima koje su postigli s obzirom na poboljšanje kvalitete sira. Na prvom ocjenjivanju, održanom prilikom izložbe, bili su na posljednjem mjestu. Otada su više pazili na čistoću i na bolju manipulaciju sirom, i posljedice su se brzo pokazale: već kod drugog ocjenjivanja od 29 natjecatelja plasirali su se na 12 mjesto.

Zatim **drug Kušen** govori, da se treba više pobrinuti za uzdizanje kadrova, govori o ulozi stručnog lista »Mljekarstvo« i o pomoći, koju im je pružilo Udruženje.

Drug Staničić, direktor Zagrebačke mljekare, govori o nekim problemima opskrbe grada Zagreba mlijekom, a također i o patvarcima mlijeka, koje se otkupljuje od proizvođača, pa onog, koje se prodaje u mljekarnicama u gradu, a razvodnjuju ga prodavačice. — Od 11 slučajeva — izjavio je drug Staničić — kod kojih smo vršili kontrolu, u 9 slučajeva bilo je primiješano vode 40—50%.

Drug Leskovar, direktor »Mljekarne« iz Rijeke, u svom izlaganju osvrnuo se na poteškoće, koje nastoje zbog velikih transportnih troškova, a naročito kamionskih. Drug Leskovar kritizira, zašto na tečaju, koji je održan u mjesecu veljači o. g. nije bilo više učesnika iz Hrvatske, s obzirom na njihovo stručno znanje i na rezultate, koje je tečaj pokazao.

Drug dr. Bach iz Sanitarne inspekcije NRH govorio je o pravilnijem postupku s mlijekom počevši od sabiranja sve do prodaje u gradovima; o čistoći posuda i ljudi koji posluju mlijekom; o ulozi hlađenja mlijeka i o potrebi osnutka specijalnih farmi u okolici velikih gradova, odakle bi se djeca mogla opskrbljivati kvalitetnim mlijekom.

Ing. Lašič, direktor Mljekarske škole iz Kranja, u svojem izlaganju o problemima mljekarskih kadrova istaknuo je, da škola treba što tjesnije surađivati s mljekarskim poduzećima odnosno s Udruženjem, kako bi se u jednu ruku u školu slali đaci s potrebnim predznanjem i sa željom, da se u mljekarskoj struci izobrazu, a u drugu ruku, da se nakon završenog školovanja apsolventi što pravilnije zaposle. Nadalje ing. Lašič smatra da treba osnovati organ u centru, koji bi imao savezno značenje, a vodio bi brigu o općem unapređenju našeg mljekarstva.

U ime Udruženja mljekarskih poduzeća NR Slovenije skupštinu je pozdravio **drug Benko**. On se među ostalim osvrnuo na troškove naročito konzumnih mljekara, koji su se višestruko povećali, otkako je povećana cijena gorivu, električnoj energiji, transportu, tako — da zadaju teške brige mljekarstvu NR Slovenije, a uvjeren je, i mljekarama u NRH. S jedne strane otkupne cijene ne bi bilo zgodno u ovo vrijeme spuštavati, a s druge strane zbog visokih prodajnih cijena nastao je ozbiljan zastoj u prometu mliječnim proizvodima odnosno mlijekom, te ugrožava rentabilitet poduzeća i uopće njihovo poslovanje.

I on smatra, da bi za opće unapređenje i razvoj našeg mljekarstva vrlo korisno djelovao jedan organ u centru — pri Saveznoj Vladi, koji bi obuhvatio postojeća udruženja mljekarskih poduzeća u NR Sloveniji i Hrvatskoj, odnosno veće mljekare u ostalim narodnim republikama.

Drug Krleža, pozdravivši skupštinu u ime Savjeta za promet robom, smatra među ostalim, da je Udruženje mljekarskih poduzeća već dalo pozitivnih rezultata. »Točno je, što kažu predgovornici, da Savjet za promet robom i Savjet za poljoprivredu i drugi nisu dali ono, što su trebali dati u vezi s poslovima mljekom. Posljednja konferencija, nedavno održana u Beogradu, konstatovala je također, da se ne samo mlijeku, nego i ostalim prehrambenim namirnicama u higijenskom postupku nije obraćalo u posljednjim godinama dosta pažnje. Prema zaključcima spomenute konferencije trebat će donijeti propise, kojima će se regulirati pitanje standarta i niz drugih pitanja, koja se tiču prometa ne samo mlijekom i mliječnim proizvodima, nego i prometa ostalim živežnim namirnicama« izjavio je drug Krleža.

Nadalje je diskusija pokazala, da se treba bolje pobrinuti za kvalitetu mlijeka i mliječnih proizvoda, koji se dopremaju na tržište. I neke gradske mljekare pretvorile su se u preradbeni poduzeća tražeći tržište za uski asortiment artikala, koje proizvode, a nisu se ogledala na tržišta svojih centara; prepustivši distribuciju — prodaju drugima, zapravo su se udaljile od svojih najbližih tržišta.

Isto tako je istaknuto, neka poduzeća smanje svoje troškove, kako bi i cijene artikala kojima posluju, smanjile i postale što pristupačnije radnom čovjeku. Na taj bi se način povećao i promet ovim artiklima. Neki od diskutantata u kraćim crtama osvrnuli su se i na rad same Poslovnice, pa na njezin odnos s poduzećima — članovima.

Nakon diskusije skupština je jednoglasno dala razrješnicu upravnom odboru i prešla na daljnji red.

Potom su skupštini podnijeta nova »Pravila«, koja jasnije i detaljnije obuhvaćaju rad i zadatke Udruženja. Stara pravila Udruženja nisu određivala ni nadzorni odbor, način primanja u članstvo, ni neke druge pojedinosti. Pošto su nova Pravila pročitana, skupština ih je jednoglasno prihvatila.

U **novozabrani upravni odbor Udruženja** ušlo je 7 članova i isto toliko njihovih zamjenika. Za članove upravnog odbora izabrani su drugovi: Vilner Dragutin, direktor tvornice mliječnog praha, Osijek; Staničić Tripo, direktor Gradske mljekare, Zagreb; Ferdebar Mato, direktor »Slavonke« Sl. Požega; Leskovar Mirko, direktor Mljekarne iz Rijeke; Trninić Luka, direktor poduzeća »Zdenka« V. Zdenici; Kauf Dragutin, direktor Gradske mljekare Virovitica, i Kušen Ivan, predsjednik polj. zadruge iz Jerovca.

Za **članove nadzornog odbora** izabrana su 3 člana, i to drugovi: Vidan Branko, direktor Gradske mljekare Split, Cimić Ivan, upravitelj mljekare Čakovéc, Djurčević Ivica, direktor »Opskrbe« Sl. Brod, s jednakim brojem zamjenika.

I na kraju je drug Vilner predložio skupštini budžet za god. 1952. u iznosu od 816.000 Din. Od ovoga iznosa 120.000 Din pokrit će se iz ušteta u god. 1951., a ostalo će se namiriti iz doprinosa članova. Isto tako prihvaćen je prijedlog druga Vilnera, kojim je izmijenjen doprinos članova za pokriće gornjeg budžeta. Taj doprinos iznosi za zadruge kao i dosad 500 Din, za mljekare sa slabijim prometom 1.000 — 3.000 Din, a za veće mljekare i do 9.000 Din mjesečno. Na taj je način doprinos za održavanje Poslovnice organa Udruženja u centru pravilnije raspoređen.

Radi formiranja zaključaka izabrana je komisija, koja će ih u roku od 8 dana dostaviti svim interesentima.

Gabler Franjo

Podizanjem mljekarstva podižemo

narodnu privredu!